

мети, оскільки саме вона, головна (генеральна) мета, визначає концепцію розвитку підприємства, основні напрями його ділової активності та служить орієнтиром у середовищі ринкових перетворень.

Джерела та література

1. Бікусов А. А., Борисова І. С. Принципи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю: зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 24 жовт. 2019 р.)*. Полтава: ПДАА, 2019. С. 386–388.
2. Галушак В. В. Фінансова стійкість та фінансова стратегія підприємства як ефективне формування та використання фінансових ресурсів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 810–813.
3. Гончаренко О. М. Методичні аспекти оптимального управління стійкістю підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. Одес. держ. екон. ун-ту*. 2017. № 56. С. 39–43.
4. Косарева І. П., Бут А. С. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 678–682.
5. Решитнякова А. В., Щербань О. Д. Управління фінансовою стійкістю підприємства. 2016. С. 139–144.
6. Рогоза С. А. Вплив факторів на фінансову стійкість підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/4_SND_2013/Economics/10_12724.doc.htm (дата звернення 25.09.2019).

Постова А. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., доц.

О. Попрозман

Національний університет фізичного виховання і спорту України

м. Київ, Україна

Доходи населення в ринковій економіці сучасності

Доходи займають провідне місце в житті кожної людини, оскільки вони є основним джерелом задоволення їх потреб. Дохід – це кількість грошей, благ чи послуг, які отримує індивід, юридична особа або економіка за певний період часу. Заробітна плата є основним джерелом доходів населення. Але доволі часто вона є недостатньою для задоволення широкого спектру людських потреб. Тому виникає проблема пошуку нових джерел прибутку, оскільки основна маса населення знаходиться на межі або поза межею бідності.

Актуальність. Регулювання доходів і, передусім, заробітної плати є часткою політики будь-якої держави. Отже, доходи населення і джерела їх формування заслуговують на пильну увагу фахівців, а всі проблеми, з ними пов'язані, вимагають швидкого вирішення. Тому ця тема є актуальною в будь-які часи.

Об'єкт дослідження – доходи населення у ринковій економіці.

Предмет дослідження – роль та значення доходів населення у ринковій економіці, їхній вплив на формування економічного зростання.

Мета. Проаналізувати зміст поняття доходів населення. Визначити джерела зростання доходу населення та їхній зв'язок із підвищенням добробуту та сприяння розвитку економіки країни.

Завдання: розкриття визначення доходів населення; класифікація доходів населення за різними ознаками; аналіз значення доходів населення у формуванні економічного зростання; розгляд можливостей підвищити рівень ринкової економіки за рахунок збільшення доходів населення.

Основний матеріал. Доходи населення – сукупність грошових та натуральних надходжень, що спрямовані на підтримку морального-економічного, фізичного та інтелектуального

стану людини і на задоволення їх потреб. В той же час, охоплюють обсяг одержаних: заробітної плати, прибутку, доходів від власності, соціальних допомог, змішаного доходу, та інших джерел прибутку. Залежно від форми отримання доходів розрізняють грошові та натуральні.

Якщо формування грошових доходів здійснюється за рахунок оплати праці працівників, то натуральні доходи включають продукцію підсобного господарства, що працює на особисте споживання. Грошові доходи можна поділити на особисті й наявні [2].

Забезпечення всім працездатним сприятливих можливостей та стимулів для підприємництва та праці, для отримання максимально високих доходів у будь якій законній діяльності. Цей напрям охоплює цілий комплекс таких державних заходів, як лібералізація бізнесу, тобто дерегуляція та звільнення від бюрократичного тиску, забезпечення повної свободи підприємництва у рамках закону та соціальної відповідальності тобто соціально відповідальний бізнес [3].

Усі надходження до сплати податків та інших обов'язкових платежів називають Особистими доходами, наявними вважаються ті доходи, які залишилися після здійснення платежів у державний бюджет та позабюджетні фонди, наприклад податки та соціальні фонди, а також з врахуванням отриманих соціальних трансфертів – пенсій, стипендій, допомог.

Номінальні доходи представляють собою величину нарахованих виплат і натуральних видач, а реальні доходи – номінальні доходи, скориговані на зміни цін на товари і тарифів на послуги.

Загальне уявлення про рівень життя дають номінальні і реальні доходи, а також розміри й динаміка основних доходів окремих груп населення, таких, як заробітна плата, пенсія або стипендія.

Доходи в залежності від формування поділяють на трудові, нетрудові, приховані. Трудовий дохід – це дохід який отримує працівник в результаті його економічної діяльності, від самостійної зайнятості або як наймана робоча сила. Нетрудові доходи – це діяльність, яка ведеться з відхиленням від чинних у державі правових норм, а також від отримання вигравів, дивідендів від цінних паперів а також вигравів. В сучасних умовах прихованою є значна частина доходів. Пов'язані вони з тіньовою економікою, яка являється прихованою економічною діяльністю.

Доходи розрізняють залежно від циклів життєдіяльності людини: соціальні трансферти тимчасово непрацюючим (допомоги з безробіття); отримані до початку трудовій діяльності (соціальні трансферти); від участі у трудовій, підприємницькій, громадській діяльності; після завершення трудової діяльності (пенсії, допомоги).

Сукупними доходами й характеризується добробут населення. Основним показником матеріального забезпечення населення є сукупний дохід, який включає вартість натуральних надходжень, отриманих від підсобного господарства і використаних на особисте (домашнє) споживання й всі види грошових доходів. Окрім того, у сукупний дохід входить вартість безоплатних послуг, що отримуються за рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів і фондів підприємств, – послуги охорони здоров'я, освіти, транспорт, харчування тощо.

Оплата праці – це винагорода за виконану працю, а також оплата відпусток, святкових днів та іншого не відпрацьованого часу відповідно до трудового законодавства та колективних договорів, стимулюючі доплати і надбавки, премії та одноразові заохочувальні виплати, компенсаційні виплати, пов'язані з режимом роботи й умовами праці тощо. Соціальні трансферти, або трансфертні платежі – це цілеспрямована операція перерозподільчого характеру, що полягає в переданні ресурсів населенню у грошовій і натуральній формах державними і некомерційними організаціями (професіональними, релігійними, благодійними тощо). Соціальні трансферти можуть бути надані в натуральній і в грошовій формах. До натуральних трансфертів належать товари та послуги, які надаються конкретним особам чи домогосподарствам за рахунок коштів Державного, регіонального і місцевих бюджетів або недержавних (суспільних) соціальних фондів на безоплатній основі [2].

До соціальних трансфертів у грошовій формі належать: пенсії; соціальні допомоги; стипендії; страхові компенсації; відшкодування витрат інвалідам; відшкодування збитків репре-

сованим громадянам. Доходи від власності включають доходи населення від продажу нерухомості на вторинному ринку житла; завчасну компенсацію за вкладами громадян у банках і кредитних закладах; відсотки за вкладами вкладникам кредитних організацій; виплати доходу за державними та іншими цінними паперами Національним банком і кредитними організаціями [2].

Дохід від підприємницької діяльності являє собою винагороду підприємцю за виконання ним своїх функцій. Цей дохід формується за рахунок частини прибутку, що залишається у розпорядженні підприємця, і залежить від ефективності господарювання. Домашнє господарство, від якого також надходять доходи – один із суб'єктів економічної діяльності, який забезпечує економіку ресурсами, насамперед трудовими та грошовими, а також використовує отримані кошти для забезпечення життєдіяльності. Воно становить групу людей, які живуть і забезпечують свої потреби разом [1].

У структурі джерел сукупного доходу сімей за останні роки відбулися певні зміни. Частка доходів у вигляді оплати праці, що становить основну частину сукупного доходу сімей, має тенденцію до зниження, збільшується питома вага доходів від особистого підсобного господарства, питома вага інших джерел також має тенденцію до зростання. Використання сукупного доходу, який урахується в сімейному бюджеті, здійснюється за такими напрямками: споживчі витрати; податки, збори, платежі; інші витрати; накопичення. У процесі реалізації доходів частина їх використовується на споживання матеріальних благ, частина — на споживання послуг, до яких входять освітні та культурні послуги, охорона здоров'я і все те, що формує та дає розвиток трудовому потенціалу. На структуру споживання впливають не лише величина грошових доходів, а й зміни структури населення, підвищення його освітнього та культурного рівня, тобто підвищення якості трудового потенціалу [1].

Джерела та література

1. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. 2-ге вид. переробл. та допов. Київ: Центр учб. л-ри, 2009. 688 с.
2. Економічна сутність оплати праці. URL: http://uareferat.com/Економічна_сутність_та_форми_оплати_праці
3. Попрозман О. І. Засоби державного управління розвитком соціальної інфраструктури України. *Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. пр. Наук.-дослід. екон. ін-ту*. Київ, 2016. Вип. 1 (176). С. 13–18.
4. Теоретико-методологічні аспекти державного регулювання доходів населення. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1751/1/>.pdf

Рибалко-Рак Л. – к. е. н., доц.;
Наталенко С. – магістрант;
Степанова Л. – магістрант
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
м. Полтава, Україна

Соціально-економічні аспекти розвитку антикризового управління на підприємстві

Криза є неминучим явищем в сучасних умовах функціонування підприємств як відкритих систем, криза – це етап розвитку складної соціально-економічної системи. Ефективні антикризові заходи зумовлюють поштовх до розвитку системи в напрямі прогресивних економічних змін.

Антикризове управління як ключовий фактор сучасного розвитку менеджменту та економіки накопичує наукові концепції та практичні методики у сфері управління системою проце-